

Sygn. akt III PZ 2/20

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa S.N.

przeciwko „B.” Spółce Akcyjnej w W.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 20 sierpnia 2020 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Spółecznych w L.

z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt V WSC – [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z 11 stycznia 2019 r., IV P [...] zasądził od pozwanej „B.” S.A. w W. na rzecz powoda S.N. kwotę 2.607,39 zł tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z winy pracownika z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie. Powód wniósł o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony oraz o zasądzenie na jego rzecz odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za czas do upływu okresu wypowiedzenia.

W wyniku apelacji strony pozwanej Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z 6 czerwca 2019 r., V [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że oddalił powództwo.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł w imieniu powoda jego pełnomocnik. W skardze oznaczono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 72.747 zł. Postanowieniem z 2 października 2019 r., V WSC-[...] Sąd Okręgowy postanowił: 1) sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia, 2) ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 2.607,39 zł, 3) odrzucił skargę kasacyjną. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że kwota 2607,39 zł ta jest zgodna z żądaniem pozwu, w którym dochodzono zasądzenia od strony pozwanej odszkodowania za czas upływu okresu wypowiedzenia, czyli za okres od 21 do 30 marca 2018 r. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia brutto powoda wynosiła 7.822,17 zł, w związku z czym dochodzona pozwem kwota stanowiła 1/3 miesięcznego wynagrodzenia. Ponieważ zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego wniósł w imieniu powoda jego pełnomocnik, zarzucając naruszenie art. 25 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. przez błędne ich zastosowanie polegające na przyjęciu, że Sąd drugiej instancji uprawniony był do sprawdzania wartości przedmiotu zaskarżenia w trybie art. 25 § 1 k.p.c. a następnie na skutek ustalenia tej wartości w wysokości 2.607,39 zł odrzucenia skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej podczas gdy wobec treści art. 25 § 1 k.p.c. wartość ta jako niebadana przez sąd w trybie art. 25 k.p.c. na etapie składania pozwu oraz niekwestionowana przez pozwanego nie powinna podlegać badaniu na późniejszych etapach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega odrzuceniu w zakresie zaskarżenia pkt I i II jako niedopuszczalne, ponieważ przedmiot zaskarżonego postanowienia nie został wymieniony w art. 394¹ k.p.c. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 394¹ § 1

k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje wyłącznie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (art. 394 § 1¹ k.p.c.). Ustawodawca nie przewidział możliwości wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego odnośnie do innych rodzajów postanowień. W związku z powyższym zażalenie na postanowienie dotyczące sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia i ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 368 § 2 k.p.c. w związku z art. 25 k.p.c.) jest niedopuszczalne i w tym zakresie podlega odrzuceniu, tym bardziej, że powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie przedstawił wyraźnie i jednoznacznie sformułowanego wniosku o rozpoznanie wraz z zaskarżalnym postanowieniem o odrzuceniu skargi niezaskarżalnego postanowienia w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia (zob. np. postanowienie SN z 13 stycznia 2015 r., I PZ 29/14, LEX nr 1650277; z dnia 29 października 2014 r., II UZ 38/14, LEX nr 1551427; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06, IC 2007, nr 12, s. 49).

Jak prawidłowo twierdzi powód, Sąd Okręgowy nie miał podstawy do dokonywania weryfikacji wartości przedmiotu sporu. Zgodnie bowiem z art. 25 § 1 i 2 k.p.c. sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie jedynie w określonych ramach czasowych. Po doręczeniu pozwu sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór, co do istoty sprawy. Zgodnie natomiast z art. 26 k.p.c., po ustaleniu, wartość przedmiotu sporu nie podlega ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania. Oznacza to, że po wdaniu się w spór sąd nie ma możliwości modyfikowania wartości przedmiotu sporu. Pozostaje ona w takiej wysokości, w jakiej została określona w pozwie, oczywiście poza przypadkami, kiedy powód cofa pozew w jakiejś części lub rozszerza żądanie pozwu. Możliwość sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji wynikająca z przepisu art. 368 § 2 k.p.c., zgodnie z którym stosuje się art. 19-24 k.p.c. i art. 25 § 1 k.p.c., nie otwiera możliwości ponownego sprawdzenia wartości

przedmiotu sporu. Pozostaje ona w takiej kwocie, jaka została ustalona przed sądem pierwszej instancji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, LEX nr 51342; dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, LEX nr 2958; z dnia 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997 nr 10, poz. 162; z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CZ 153/03, LEX nr 599563 oraz z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, LEX nr 51342).

Jednakże, chociaż w sentencji zaskarżonego postanowienia pkt II Sąd Okręgowy stwierdził, że ustalił wartość „przedmiotu sporu” zamiast „przedmiotu zaskarżenia” na kwotę 2.607,39 zł, to jednak postanowienie zostało jednak wydane w celu sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, która została w konsekwencji sprawdzenia ustalona, a ustalenie jej wysokości stanowiło przyczynę odrzucenia skargi kasacyjnej. Z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika wprost, że Sąd drugiej instancji „sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia, określając jego wartość zgodnie z pkt II postanowienia na kwotę 2.607,39 zł”.

Zażalenie jest nieuzasadnione w zakresie pkt III dotyczącego odrzucenia skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu. Zgodnie z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną, jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności (art. 398² k.p.c.), w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu, zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i przez Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPiUS 1999 nr 8, poz. 291; z 6 kwietnia 2007 r., II PZ 12/07, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 169, z 10 listopada 2009 r., II PZ 13/09, LEX nr 574535). Jeżeli okaże się - w wyniku tego sprawdzenia - że wartość ta jest niższa od kwoty granicznej wyznaczającej dopuszczalność skargi kasacyjnej, podlega ona odrzuceniu.

W niniejszej sprawie powód domagał się uznania za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę i zasądzenia odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za czas do upływu okresu wypowiedzenia określając wartość przedmiotu sporu na kwotę 72.747 zł. Sąd Rejonowy wyrokiem z 11 stycznia 2019 r. zasądził na rzecz powoda zgodnie z art. 60 k.p. kwotę odszkodowania za czas do upływu okresu wypowiedzenia w wysokości 2.607,39 zł i nie oddalił powództwa w pozostałej części. Powód nie zaskarżył wyroku Sądu pierwszej instancji, nie złożył również wniosku o jego uzupełnienie. Wysokość odszkodowania Sąd Rejonowy wyliczył biorąc pod uwagę wysokość wynagrodzenia powoda (7.822,17 zł) i zasądził odszkodowanie za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z winy pracownika z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie wartość wynagrodzenia za okres od 21 marca do 31 marca 2018 r. w wysokości 1/3 miesięcznego wynagrodzenia (k. 203 v. akt IV P [...]). Strona pozwana w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego, zaskarżonego w całości, wskazała wartość przedmiotu zaskarżenia zaokrągloną do pełnego złotego kwotę 2.608 (k. 212 akt IV P [...]). Powód w odpowiedzi na apelację wskazał taką samą jak pozwana wartość przedmiotu zaskarżenia (k. 230 akt IV P [...]). Dodatkowo w dniu 10 czerwca 2019 r. pełnomocnik powoda złożył wniosek o zwrot opłaty od pozwu stanowiącej różnicę między uiszczoną kwotą a kwotą należną (k. 258 akt IV P [...]). Zarządzeniem z 1 lipca 2019 r. Sąd Rejonowy zwrócił na podstawie art. 80 w związku z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych jako nienależną odpłatę sądową od pozwu, ponieważ powód jako pracownik był zwolniony od kosztów sądowych a wartość przedmiotu sporu nie przekraczała 50.000 zł (k. 270 akt IV P [...]).

Wartość przedmiotu zaskarżenia pozostaje w tej sprawie ściśle powiązana z przedmiotem rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik powoda wyjaśnił, że powód wnosząc samodzielnie powództwo określił wartość przedmiotu sporu na kwotę 72.747 zł na podstawie art. 23¹ k.p. Zgodnie z tym przepisem w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy wartość przedmiotu sporu stanowi, przy umowach na czas określony - suma wynagrodzenia za pracę za okres sporny, lecz nie więcej niż za rok, a przy umowach na czas nieokreślony - za okres jednego roku. Przepis ten

ma zastosowanie tylko do roszczeń majątkowych niepieniężnych. Konsekwencją tego jest w szczególności to, że w sprawach o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia wartość przedmiotu sporu stanowi podana kwota pieniężna (art. 19 § 1 k.p.c.), a nie suma wynagrodzenia za pracę, określona na podstawie art. 23¹ (zob. uchwała SN z dnia 6 grudnia 2001 r., III ZP 28/01, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 350). Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu orzeczenia podkreślił, że wartość przedmiotu sporu w sprowadzała się do wartości odszkodowania należnego pracownikowi za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Sąd Rejonowy wyjaśnił, że w przypadku powoda, z którym rozwiązana została umowa o pracę bez wypowiedzenia, nie przysługiwało mu żądanie uznania za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę (art. 56 k.p.).

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 10.000 zł. Pełnomocnik powoda w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na kwotę 72.747 zł, nawiązując do wskazanej w pozwie wartości przedmiotu sporu, a jednocześnie nie odnosząc się do przedmiotu rozstrzygnięcia w sprawie. Zgodnie z art. 19 k.p.c. wartość przedmiotu sporu stanowi dochodzona w tym postępowaniu kwota pieniężna. Wartość ta pozostaje ściśle powiązana z przedmiotem postępowania sądowego jako wypadkowa wartości dochodzonego roszczenia. W rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia została ustalona przez Sąd Okręgowy na kwotę 2.607,39 zł. W tych okolicznościach trafnie Sąd Okręgowy zaskarżonym postanowieniem odrzucił skargę kasacyjną, uznając, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza dziesięciu tysięcy złotych, a zatem skarga jest niedopuszczalna (art. 398² § 1 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie w zakresie pkt III zaskarżonego postanowienia.